

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.

Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori

15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru

fie-care publicare.

Sibiu 12 Martie.

Eri și astăzi a cerculat o listă printre cetățenii de aici, cari sînt totodată și membrii ai reprezentanții comitatului. În frontesciul listei se spunea într'un ton cam provocătoriu scopul listei. Se dicea că lista este un „conspic al acelor indiviți, cari pe lîngă contra-cuietanță au plătit 1 fl. pentru un monument al „martirilor” (Blutzeugen) din 1848 și al acelor (indiviți), cari au refuzat acceptarea”, de bună seamă a cuietanței.

Precum nu sciam noi din aceste ce am reproduc, nu vor ști nici cetitorii noștri, despre ce „martiri” era vorba. *Martiri* din timpurile de tristă aducere aminte avem și noi, vre-o patruzeci de mii. Din cuietanțele, redigiate în limba oficială a statului, se vedu însă lămurit, că vorba este, nu de martirii noștri, ci de „martirii” dela Arad, cari fură executati de tribunalul militar c. r. austriac de acolo, căci resvrătiseră contra tronului.

Pre noi, cari am fost tot-de-una și sîntem cu tronul, nu ne pot privi martirii rătăcirii, cu toate că regretăm ca oameni soarta cea tristă acelor rătăciți.

Dar față cu reminiscențele trecutului este cuviincios a fi omul cât se poate de obiectiv. Obiectivitatea ce ne impunem nu este o reciprocitate față cu cea a foilor maghiare, fiindcă aceste numai obiective nu sînt când este vorba de amorul propriu al naționalității lor.

Au trecut preste trezeci de ani dela timpurile de cari trebuie să ne aducem aminte numai în parte cu bucurie și în o parte bunică cu întristare. Cu bucurie că, ori și cum, timpurile acelea au dat naștere, unei cunoștințe mai lămurite a vieții naționalităților din monarhie; cu întristare, pentru că acea cunoștință am trebuit se o plătim atât de scump cu sînge versat, cu sate și cetăți arse și cu finanțe ruinate. Șovinismul lui Kossuth și a aderenților lui, a asurdit vocea moderațiunii și a dreptății și a făcut, ca până și un Szechényi, patriot glorificat mai târziu de Maghiari, să nu fie băgat în samă. Pentru a sătura vanitatea acelor ce credeau să facă din Ungaria o Maghiarie, a adus în fine și pe Ruși în țeară și rezultatul, în cele din urmă, a fost un absolutism pentru toți.

Aceasta a fost sfîrșitul acelei mișcări costătoare de vieți omenești din amendouă părțile și ruinatoare pentru toți.

Diarele maghiare, îmbătate de șovinism, acum după ce se ved Maghiarii puși în fruntea treburilor Ungariei, la ori ce ocaziune, când vorbesc despre anii din 1848 și 1849, înfățișează pre Români de spriginitori ai reacțiunii și de mercenari ai suprimării libertății. Ele se fac așa uita de terorismul, care și puse în cap să nimicească toate naționalitățile, prin urmare, ele nu vor se scie că Românii atunci s'au luptat pentru tron și patrie și pentru conservarea naționalității lor în monarhie, pe carea proclamarea din Aprilie 1849 o declarase zdrobită.

Uitarea foilor unguresci merge mai departe. Ele vor să facă *tabula rasa* cu toate câte s'au petrecut în monarhie până la dualism și chiar și la înființarea dualismului, revindicând starea actuală din monarhie numai mișcărilor din 1848 și 1849.

Pe basa aceasta, care este în contradicție completă cu faptele aparținătoare deja istoriei, toile maghiare predică până și dărîmarea monumentelor ridicate în memoria celor căduți ca luptători pentru suprimarea revoluțiunii. Pe basa aceasta ei ridică și vor se mai ridice monumente în diverse colțuri ale patriei pentru cei ce s'au distins contra armelor împărătesci s'au au fost victime în război civil contra armelor împărătesci.

La locul acesta, cu altă ocaziune, am arătat că *est modus in rebus* și pentru aceasta, însă pe alte base. Am arătat cum monarhii, care au purtat războaie îndelungate unele cu altele știu să se întrunească chiar spre a glorifica memoria celor căduți în lupte și am indigitat la Austria și Italia.

Ei, dar publicistica maghiară la atîta gentilomie nu e în stare să se înalțe. Uitănd de diploma împărătească din octomvrie 1860, care a delăturat absolutismul spre a deschide porțile constituționalismului în monarhia întreagă; uitând ce împregiurări au făcut posibil dualismul, tăbăresce asupra naționalităților nemaghiare și predică tot felul de modalități cum se le maghiarizează, vrea a se pune în posesiunea întreagă a timpurilor terroristice, cari au adus mare nenorocire preste patrie.

Și acum după toate aceste mai vin aceiași oameni, inspirați de șovinismul presei lor, cu pretensiunea se ridică monumente acelor, cari ni-au silit a lua în mână armele de apărare.

Nu ved oamenii politici ai Maghiarilor ce nori se scoală din diverse părți, amenințînd patria noastră și a lor? Nu știu ei că evinimente ca cele ce se prepară nu se delătură prin și cu aroganța care vatămă și respinge?

Unirea este puterea, însă unirea se face, dacă nu prin prevenire, cel puțin este posibilă pe lîngă o procedere mai conciliantă, care, dureri, oamenilor politici maghiari le lipsește cu totul.

Este un *imperativ* indispensabil de a face să se vindece ranele din trecut în interesul tuturor; ranele însă nu se vindecă nici cu esilarea limbei noastre din ofii, din scoalele de tot felul și cu atît mai puțin prin desconsiderarea simțimentelor, cum d. e. dovedește și procederea cu monumentele.

Regretăm că prin astfel de provocări sîntem constrinși a vorbi despre lucruri cari pot produce susceptibilități de și nejustificate. Însă acei ce pun la cale colecte în modul arătat, ar trebui se cugete că și alții au tradițiuni, memorie, simțiment și judecată.

Revista politică.

Sibiu, în 10 Martie

Proiectul de lege privitoriu la scoalele medie a fost respins în comisiunea casei deputaților Ungariei cu 7 contra 5 voturi.

Despre întâlnirea monarhului nostru cu cel al Italiei eără au început a se scrie în mai multe diare. După scriile aceste întâlnirea ar avî loc în Roma.

Țiarul „Neue freie Presse” scrie: „Comitele Wolkenstein se află în prezent la Paris, spre a negocia cu guvernul francez asupra modalităților de executare a propunerii lui Barrère avînd de scop rezolvarea cestiunii dunărene.

Propunerea n'a prevenit din inițiativa guvernului francez și de aceea promisiunile de până aci în privința ei nu puteau fi decât oficioase. Austro-Ungaria n'a admis această propunere decât cu condițiunea de a se stabili mai întău modalitățile ei și după ce declarase Englitera că o primesce. Cestiunea de a se este acum, dacă guvernul francez își apropiază această propunere a comisariatului său din comisiunea dunăreană, și are se o presinte oficial prin delegatul său în sesiunea viitoare a comisiunii internaționale dela Dunăre. Se crede că Englitera sau Germania va pune în deliberare propunerea lui Barrère în urma amendamentelor ce i se vor face, dacă Franța nu va mai voi se osustie.”

Un coropendent din Viena al țiarului Bohemia, care și ia informațiunile din cercuri diplomatice, discută situațiunea politică observînd între altele și următoarele:

„La încrușșarea planurilor panslavistice s'a lucrat din partea Germaniei tot așa de concentric, după cum din partea panslaviștilor se lucrăse centrifugal.

„Panslaviștii au lucrat în Belgrad, Bucuresci, Cetinje, Sofia și Constantinopole, și chiar negocierile rusești cu vaticanul n'ar fi avut alt scop de cît concursul curiei de a câștiga pe Poloni în favoarea Rusiei. Germania din partea procedă concentric, semnalează toate cestiunile eventuale, precum mișcarea Venților din Lausitz, ocuparea pasurilor din Balcani etc, spre a respinge tentativele care ar putea turbura pe Austria.”

În cercurile politice din Paris domină incertitudine mare asupra rezultatului ce l vor da alegerile pentru comisiunea bugetară.

Cu toate acestea părerea generală este că bugetul nu va trece în forma sea actuală. Ministerul se silește ca să despartă de buget cestiunea căilor ferate. În ori-ce cas lupta are să fie vehementă și dacă se va alege în comisiune o majoritate de adversari ai bugetului, soarta actualului minister este hotărâtă, chiar când n'ar avî loc de cît o singură desbatere asupra bugetului. Freycinet numai de nevoe se declară solidar cu ministrul de finanțe; căci el e de părere că ministru de finanțe ar putea cădea, fără ca se atragă după sine în această cădere întregul minister.

Lumea financiară ar considera căderea lui Leon Say ca o agravare a situațiunii financiare.

Dela o vreme încoace, diarele rusești au încetat de a mai ataca pe Germania și se țin numai de Austria. „Gazeta de Petersburg” (germană) se plînge pe toate tonurile și se sfîrșează a arăta că nimeni nu va reuși

a despărți pe Germania de Austria. Ea scrie între altele:

Presa noastră slavo-filo începe a și modera tonul, spiritele înfierbătate se domolesc puțin câte puțin și dacă, din când în când, mai lasă să se audă câte un strigăt șovinist, apoi el este în totdeauna împresurat de asigurări de pace, pe care le putem privi ca spuse cu toată serioșitatea. Ațîțătorii naționali n'au a otări ei despre pace sau resboiu, și știu foarte bine că strigătul lor n'are nici un efect, și că cu vremea el va deveni ridicol. Articuli de felul acelor pe cari îi publică țiarul Russ, organul dlui Aksakoff, spre a despărți pe Germania de Austria, trebuie priviți numai ca manopere spre a și ascunde retragerea. Asemenea articuli nu pot se mai neliștească astăzi. Avem pacea și o manținem. De altmintreli este vrednică de cea mai mare mirare naișitatea politicilor din Petersburg. Cine nu este lămurit încă nici astăzi, că Germania nu poate fi despărțită de Austria mai ales în toate cestiunile orientale, apoi acela trebuie se fi dormit în acesti din urmă ani. Ori-cine atinge astăzi pe Austria, acela are a număra și pe Germania de protivnic. Poate că aceasta nu este un ce mai plăcut, dar este clar și neîndoios pentru orice voiesce să vadă și dacă s'a ajuns meritul este în special al panslavistilor. A măguli dar pe Germania nu este de nici un folos pentru acela care sgărie în același timp pe Austria.

Din senatul imperial austriac.

În senatul imperial s'a discutat și votat o lege electorală, care reduce censul la 5 florin v. a. În decursul discuțiunii partidele s'au combătut una pe alta într'un ton înversunat, care e destul de caracteristic pentru starea, în care se află astăzi cele două partide mari ce și dispută domnia politică în Austria. Din discușiunea asupra legii electorale vom reproduce unele momente interesante din ședința dela 20 Martie, care a provocat nise scene furtunoase.

După oratorul general al minorității ia cuvîntul pentru propunerea majorității contele Hohenwarth, care își îndreaptă săgețile oratorice cu deosebire asupra șefului partidei liberale Dr. Herbst. I-a succed dlui Herbst, dișe Hohenwarth, a imprima desbatere eărăși un oare care caracter iritat și dînsul s'a produs cu o astfel de abundență de afirmațiuni ironice și în parte neadeverate, (Foarte bine! în dreapta; contradicții în stînga), încât este aproape imposibil a le lăsa nerectificate. (Bravo! în dreapta.) Eu până acum nu am răspuns nici măcar cu un cuvînt la necurmatele provocațiuni ce s'au aruncat asupra guvernului și majorității sale dela începutul sesiunii din partea opozițiunii; deci să-mi fie permis, a areta odată și opozițiunii oglinda activității sale proprii. (Bravo! în dreapta.) Poate că e mai bine de un an de când opozițiunea a serbat a 60 aniversară a ilustruului seu șef, cu această ocaziune jubilarul partidei a stabilit următoarele cuvinte ale marelui părinte bisericesc ca programă pentru partida sa:

„In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.“ „Caritas“ — bunăvoință, cu aceasta aveau să se întîmpine colegii unii cu alții, ei nu trebuie să suspecteze simțimentele, ci să respecteze opiniunea liberă a fiecăruia. Ve mărturisesc că asupra mea aceste cuvinte iese din gura unui astfel de om au făcut o puternică impresiune. Cine are onoare a cunoaște pe deputatul comunelor rurale din Teschen, pe dl Herbst, cum îl cunosc eu de un șir de ani, acela știe, că dînsul în cariera sa lungă și abundantă în fapte a arătat ori ce, numai una nu, adică bunăvoință față cu opiniunea altora! (Foarte bine! bravo! în dreapta.) Deci trebuia să-mi dic: nu programa trecutului sau a fost aceea, la care s'a provocat dînsul cu această ocaziune atît de festivă pentru dînsul, ci programa viitorului, pe care șeful partidei stînge o vestise pentru sine și partida sa. (Bravo! în dreapta.) Eu însă am acceptat pînă acum înzadar realizarea acestei programe și experiența unui an întreg mi-a dat mai mult convingerea că aceasta frumoasă programă nu a fost alt ceva decît o frasă frumoasă. (Bravo! în dreapta.) Cetiți tot ce s'a vorbit în decursul acestui an în adunările alegătorilor, ale partidei și în așa numitele sesiuni de partidă; aduceți-vă aminte de toate discursurile ce le am auzit aici, și abia veți afla întrînsese altceva decît calumniări și suspecționări asupra guvernului și majorității sale (Oho! din stînga, bravo! din dreapta.) Nu se mai combat opiniunea contrariului, nu motivele ce se produc, ci opozițiunea se aruncă cu toate puterile asupra persoanei contrariului, ori că acesta sîde pe aceste bance sau în acele fotolii. (Bravo! din dreapta.) Da, dacă aceasta este bunăvoința ce ni s'a pus în perspectivă în acele programe frumoase, dacă astfel se respectează opiniunea contrariului, atunci eu nu mai înțeleg limba mea maternă germană. (Bravo! din dreapta.) În Noemvrie cînd se deschisera ușile acestei sale, acea programă frumoasă era deja uitată și stînga împreună înscrisese pe stîndardul său altă programă: nu programa bunăvoințe, ci programa patimei, o programă, care nu e absolut de-a noastră de o partidă mare, căreia nu i lipsese nici talentul nici rutina parlamentară pentru a da valoare opiniunii sale și în minoritate (Contrașicri din stînga bravo! din dreapta), pentru că acea programă împinge partida, poate contra convicțiunii sale mai bune (contrașicri în stînga) cu necesitate imperativă pe calea calumniărilor, suspecționărilor și trăgănarilor!“

Aceste cuvinte pronunțate de contele Hohenwarth au provocat o scenă furtunoasă. Precînd partida dreaptă izbucnesce în aplause frenetice bătînd din palme, se aud din stînga din toate părțile strigări de indignațiune. Dr Herbst iritat în gradul suprem se adresează presidentului cu cuvintele: Dle president! Ține-se aceasta de obiect? Tomasciuc, Suesz și alții strigă: La ordine! Aceasta e un ce ne mai pomenit! Părăsim sala! Un număr de deputați părăsesc în faptă sala, Herbst și partea cea mai mare rămîn în sală. Sgomotul ține încă; presidentul sună clopoțelul de repetiție ori. Un deputat din dreapta strigă: „Dvoastră nu puteți asculta adevărul!“

În urmă sgomotului se potolesce și oratorul poate să-și continue discursul. Dînsul polimisează contra lui Herbst, care a spus cele întîmplate în comisiune într'un mod neadeverat schimonosindule cu intențiune. Dacă cestiunea dreptului electoral al alegătorilor cu censul de 5 fl. nu a cuprins în raportul comisiunii decît o jumătate de pagină, aceasta s'a făcut

pentru cuvîntul, că aceste propuneri nu au fost combătute din nici o parte. Propunerile relative la marii proprietari din Bohemia au fost însă atacate cu înverșunare și din acest motiv referentul a dedicat acestor propuneri un spațiu mai mare, deci consecuențele ce le derivă Dr. Herbst de aci, nu sînt decît nisce eftine suspecționări. (Aplause în dreapta, contrașicri sgomotoase din stînga și strigări: Aceasta e un lucru ne mai pomenit!) Tot atît de puțin motivate sînt impuțările, că majoritatea voiesce a decretului, cîntîne o lege neclară, pentru că ea nu a adus nici o rezoluțiune despre computarea aruncurilor. Aceasta înseamnă s'a făcut din motivul, căci legea de față se va aplica abia după trei ani la alegerile cele noue și pînă atunci după asigurările ministrului de finanțe se va executa reforma dării de câștig și de venit, va se dică un arunc nici că va mai exista. (Să auzim! din dreapta.) Togma din timpul, cînd domnul Herbst făcea în aceasta casă senin și ploaie (ilaritate în dreapta) sînt mai multe legi, care în interpretarea lor practică a dat privilegiu la mai multe și diverse indoieli. (Aplause în dreapta.) Voiu aminti numai legea despre reprezentanța imperială și §-ul 12 din legea fundamentală de stat despre drepturile generale ale cetățenilor statului, paragraf, pe care dl Herbst și cu dînsul un lung șir de eminenți juristi cu tot studiul lor de 15 ani încă tot nu-l înțeleg. (Ilaritate în dreapta.) Cine participă la asemenea legi în calitate de autor, ar trebui să cumperească bine, înainte de a face altora imputare, că legile redactate de dînsii suferă de neprecisiune. (Aplause vii în dreapta și bătăre din palme.)

Încît pentru propunerile minorității: noi credem, că momentul, în care am fost siliți a impune și clăsător mai serace din popor de a contribui și dînsule la acoperirea trebuințelor de stat, ni-a impus și datorința de a le concede și lor o înțînță asupra folosirii banilor statului și din acest motiv noi cu consimțimentul guvernului am propus estinderea dreptului electoral asupra tuturor, cari plătesc pe an o dare directă de 5 florini. Ce a făcut acum onorabila opozițiune? A primii simplu propunerea aceasta e contra programei, a o respinge simplu, nu le e permis din alte motive, care nu e de lăsa a le desfășura aici mai pre larg (ilaritate); a o trăgăna încă nu le era posibil. Deci ce mai era de făcut? Trebuia a se suspecta în motivele sale propunerile majorității ce nu se mai puteau delătura (Dr. Herbst înterupe: Earăși suspătarea! Strigări din dreapta: Linisce!), trebuia calificate ca nesuficiente în consecuențele lor și dacă se putea trebuiau chiar întrecute. Aceste propuneri și-au primit nenorocita expresiune în propunerile minorității. Dacă deputatul din Wiener Josefstadt sau vecinul său din aceasta Josefstadt, deputatul cercului al V. al Vienei ar afla propunerile noastre nesuficiente și ar face propuneri mai estinse, într-aceasta eu nu aș vedea decît expresiunea unei convingeri ce o respectez. (Contrașicri vii în stînga. Deputatul Herbst esclama: Ah, apoi am isprăvit de tot!) Dar dacă aceasta încercare emană dela nisce bărbăți, cari au creat toate acele nedreptăți de care vorbește raportorul minorității, cari au coroborat de nou acele nedreptăți în 1873, cari în tot timpul nu au dat nici o ascultare gravamenelor și plînsorilor făcute; dacă aceasta încercare emană dela bărbății, cari abia în toamna penultimă au declarat alegătorilor lor, că partida nu cugetă de loc la modificarea regulamentului electoral, fiindcă nu poate comite o sinucidere, — atunci o astfel de încercare trebuie se pro-

ducă cu totul alt simț, pentru care îmi lipsese expresiunea parlamentară. (Aplause în dreapta). Ar fi un cap de operă din partea opozițiunii a face din cetatea Viena obiect de agrătiare pentru sine. Dacă e vorba de a repara nedreptatea ce s'a făcut acestei cetăți, care e cetatea natală a mea și a multor deputați din ambele părți ale casei, cetate, unde mulți și-au ales din buna voie domiciliul lor, cetate, în care noi toți privim capitala imperiului întreg (Aplause în dreapta), atunci nu avem lipsă de tiradele deputatului Suesz, cu atît mai puțin de malicioasele cuvinte ale raportorului minorității. (Aplause în dreapta). Dar cu toate acestea propunerile făcute cu privire la locurile pretoriale sînt foarte nenorocite, pentru că nu au ca basă un principiu unitar, pentru că ele în loc ca se delătore defectele și erorile, ageresc din nou contrastele. Dacă opozițiunea va vrea să se apuce de nou de muncă și se meargă împreună cu noi la revisiunea legii electorale și dacă s'ar constata că s'a făcut nedreptate cetății Viena, noi vom fi cei dîntău gata a repara aceasta nedreptate (Aplause în dreapta), cu atît mai vîrtos cu cît noi nu vom aștepta ca se fim siliți de minoritatea contrară la o asemenea remedură. (Aplause sgomotoase din dreapta)

(Va urma.)

Reprezentățiunea

capitolului metropolitan greco-catolic din Blaj adresată către dieta ungurească, contra proiectului de lege a reformei gimnasiilor și a scoalelor reale.

Înaltă și prea stimată cameră a deputaților!

„Proiectul de lege relativ la instrucițiunea gimnasială și cea din scoalele reale, care a fost depus spre dezbateră pe masa prea stimatei camere a deputaților este foarte periculos și pentru biserica catolică de rîtul grecesc; de oare ce el după forma și aparența esterioră se împarte în toate acele categorii și grupări caracteristice, conform cărora au existat în realitate pînă acuma acele iustitute de învățămînt și poate vor pute estista și pe viitoriu, cel puțin considerate din punctul de vedere al înființării lor; totuși dacă se va considera spiritul proiectului de lege, se pare că acela pentru viitoriu voiesce a da instrucițiunii o altă direcțiune decît cea de pînă acum și conducerii aceleia o altă directivă, condus fiind de două idei principale, care realizate sînt în stare ca cu timpul pe terenul instrucițiunii scoalelor medie să ridice ori-ce categorie și deosebire și a face acele iustitute de învățămînt, chiar fiind confesionale și de origine națională diferită, uniforme și relativ la instrucițiune numai cu o singură limbă.

„Una din ideile principale se estprimă în tendența, prin care guvernul instrucițiunii sub titlul „supraveghierii statului“, ar pute prin organele sale lucra într'acolo, de a supune toate scoalele medie ale țerei și chiar acele ale corporațiunilor confesionale, influenței sale directe și a le face dependente de aceea în mod definitiv.

„Cine cetece proiectul de lege nepreocupat și cu atențiune pîtrungetoare, poate să se convingă prea ușor despre adevărul acestei aserțiuni; pentru că sau va lua în considerare acele principii ce se referă la organizațiunea scoalelor medie confesionale și tractarea lor, ori va percurge acele dispozițiuni cari mărginesc planurile lor, de învățămînt și manualele lor; apoi poate să vadă în mod clar, că acest proiect de lege desconsideră cu o mare ușurință aceea independența a corporațiunilor confesionale, care le compete acestora ca corporațiuni independente față cu propriile lor bise-

rici și scoale, ce sînt condițiunile de existență a lor ca corporațiuni confesionale în mod firesc și care față cu biserica catolică dela înființarea ei a fost recunoscută în decurs de secolii și că autonomia lor a cărei chemare este a conserva iustitutele de învățămînt al confesiunilor ca propriile lor creațiuni și propriile lor iustituiuni, sub conducerea și exclusiva lor dispozițiune, în mare parte este stîrbită și aproape făcută ilusorică.

„Așa proiectul de lege din cestiune permite, ba chiar ordonă ca guvernul instrucițiunii prin propriile sale organe se poată estercita asupra tuturor manifestațiunilor de vieată, de caracter public al scoalelor medie ce sînt ale corporațiunilor confesionale, o astfel de influență, ca activitatea instruciivă a acestor iustituiuni să fie arătată în fie care direcțiune și aproape la fie care pas ministrului de culte și instrucițiune; dară acesta se fie și autorizat a conlucra chiar la actele cele mai triviale ale acestor scoale, prin proprii săi comisari și directori de instrucițiune; ba chiar posibilitatea existenței mai departe sau desființarea acestor scoli se face dependentă în mare parte dela judecata, dela părerea discreționară, pentru a nu dice dela bunul plac al organelor de stat pentru instrucițiune.

„Toate acestea însă se află în contrașicri cu declarațiunile mai multor documente și tractate internaționale, precum și cu cuprinsul tractatului dela Viena ddto 28 Iunie 1866 prin care s'au statorit relațiunile de atunce ale Transilvaniei cu Austria și cu Ungaria. Acest document dice în punctul 6 următoarele: „Nec allaborabit Sua Maesttas in templorum, scholarum, parochiarum proventuumque et bonorum eorum occupatione.“

„Pentru ca însă aceasta schimbare care pentru iustituiunile de învățămînt ale corporațiunilor confesionale poate se aibă urmări fatale, se poată fi considerate de inatacabile din punct de vedere legal, realizarea ei se încearcă sub scutul dreptului de supraveghiare a puterii statului; dară aceasta se intenționează în așa mesură, că ea cu drept cuvînt se poate numi mai bine tutelă de cît supraveghiare; și pusă în pracă pe o scară atît de înunsă, precum se propune, ar trada față cu corporațiunile confesionale suspițiunea unei mari neîncredere.

„În timp ce în modul acesta proiectul de lege pe deoparte presupune despre corporațiunile confesionale, că ele nu sînt în stare a îngriji în mod corespunzător de scoale, de a fisa cuprinsul și mesura cunoscîntelor ce sînt a se trage din partea ministrului de instrucițiune; de altă parte mai presupune despre ele încă și aceea, că ele nu sînt în stare a înființa iustitute de învățămînt dotate cu puteri profesionale în de ajuns calificate și speciale, dacă acele nu vor fi cultivate în preparandiile de profesori ce sînt a se înființa, conform dispozițiunilor proiectului de lege.

„Ce chemare ar avea pentru confesiuni și în ce mesură ar promova progresul lor în cultură înființarea și organizarea corespunzătoare a acestor preparandii profesionale, aceasta și o poate ori-cine închipui, dacă va lua în considerare, că înființarea și întreținerea unei asemenea iustituiuni ar consuma cel puțin o a treia parte din mijloacele de care dispun confesiunile din propria lor putere pentru întreținerea iustitutelor lor de învățămînt și din care unele pot seși câștiga acele mijloace numai pre lîngă mari restrîngeri.

„Dară mărginirea autonomiei confesiunilor își ajunge ea oare finea cu acestea dispozițiuni ale proiectului de lege? Încă nu! De oare ce și în comisiunile ce sînt a se înființa pentru calificarea candidaților de profesură,

ce absolvează numita preparandiă confesională pentru profesori, ministrul de culte trimite câte doi membrii esaminatori și îndreptățiți la vot, afară de aceasta acele esamene ale candidaților de profesură nu se pot face de cât numai în prezența și conlucrarea a unui sau doi comisari esmiși din partea ministrului de culte, și tot așa succesul final al activității lor la examenele de maturitate până atuncia sunt dubioase, până ce nu vine critica esaminatoare și sentința aprobatoare a organelor de instrucțiune ale statului.

Acum se ne fie permis a întreba: este cu putință a nu se opri în fața unor asemenea aparițiuni? și în fața unei critice așa de înjositoare a capacității științifice a institutelor de învățământ ale confesiunilor și a bisericilor respective, ce sunt susținătoarele lor! în fața critice asupra acelor biserici, care în decurs de secole au dat atâtea probe strălucite a capacității lor pentru învățământ și al familisării lor speciale, și care precum mai înainte a cultivat aproape singure educațiunea și științele, când statului nici prin minte nu-i trecă a scoate la lumină aceste comori ale omenimei, — așa au dat instrucțiune și educațiune la partea cea mai mare a actualilor înțelepți bărbați de stat și zeloși legiuitori! și totuși acelea în secolul present al deșteptării, a cărei parte bună în mare măsură este a se mulțami lor, se nu fie în stare fără ajutorul organelor de instrucțiune ale statului, a se ridica la nivelul cultivei moderne raționale? (Va urma.)

Scriitorii Nemți și Ruși.

„Această luptă cu condeii se urmează încă și ați cu înversunare între aceste două popoare. „Gazeta de Petersburg“ merge până a trata pe femeile germane de”

„Noi acestia, nemții, nu trebuie să uităm un minut, dice d. Franz von Löher, că nu suntem mai iubiți la „Petersburg decât la Copenhaga și la „Paris.“

Care sunt consecințele de tras din această antipatie și din această animosități crescând între Rusia și Germania?

Aici cedem local din nou cuvântului neamțului Franz von Löher, care a prevădut această cestiune și care, în opera sa de trei volume asupra destinelor Rusiei, publicată de curând, a răspuns dând studiilor sale concluziunea următoare:

„Germania, devenită aliată intimă „a Austriei, e destul de tare și puternică pentru a ține în frâu pe Rusia și a se opune politice sale și proiectelor sale militare în occident.

„Pe câtă vreme cabinetul din „Viena și din Berlin au fost despărțiți prin antagonismul lor și se supuneau unor interese diferite, Rusia a avut pasurile ei libere, ea a putut lucra după placul ei, și a spera hegemonia universală. Voiagiul d. de „Bismarck la Viena în 1879 a schimbat din fericire această situație; și strigătul de bucurie ce eși atunci din pieptul nemților, a probat că de o grea peatră se simțeau ei scăpați.

„Reconcilierea Germaniei cu Austria, era reconcilierea a doi frați — cei doi copii ale aceeași mame din care unul a ramas se trăească în casa părintească pe care a reclădit-o, pe când cel-alt și-a mărit domeniul în vecinătate.“

„Alianța ce există între ei nu seamănă cu aceea care unesc două popoare străine, ci o înțelegere naturală, o legătură între două rase cari au aceeași origine, același sânge, cari vorbesc aceeași limbă care a adoptat aceeași civilizație. Din

„Dunăre până în câmpiile ungare, nici o diferență în țară sau în popor.

„Pentru ce ultima campanie din orient a fost de un așa mic profit pentru Rusia? Find-că Germania și Austria erau unite. Și aceasta din urmă putere a putut lua Bosnia; se ea de sub nasul Rusiei o provincie turcă, tot fiindcă Germania și Austria mergeau mână în mână.“

„Dupa ce isprăvesce mijloacele financiare și militare ale Rusiei, d. Franz von Löher examinează șansele alianței cari mai rămân acestei genante vecine.

„Alianța americană, dice el, a dispărut ca o beșică. De altminteru a resboi al Rusiei contra Engliterii ar fi după expresiunile dlui de Bismarck, o luptă între un urs și o balenă.

„Din partea Franciei, orizontul e mai roșu. Îndată ce sentinela Rusă ar eși din gheretă și va striga la arme! și închipuesc la Moskva că francesii vor alergeră îndată. Fără îndoială Francia nu poate pierde o ocazie de-a și lua revansa, căci în urma acelor care învinsese pe aceasta va merge Rusia.

„E realitate — cine ar putea tăgădui — ? rana ardeătoare de care suferă ea e atașată la coastele Franciei care și roade frământul, care se bucură de dorința de a ne aplica pedeapsa talionului.

„Rușii nu sper numai de a obține cu oameni și cu arme ci și cu bani. Lăsată la singurele ei mijloace, Rusia nu ar putea suporta lupta și cheltuelile unui mare resboi. Asupra acestei cestiuni financiare, ar fi poate greu de a se înțelege, și aceasta cu atât mai mult cu cât francezii nu arată o mare grabă a se alia cu Rușii. Dacă resboiul ar izbucni între Germania și Francia, vom vedea Republica arătându-se foarte ardeătoare pentru țarism; dar francezii nu sunt în ajunul de a se asvârli într-o nouă aventură, ei sunt prea bogati, au prea mare indestulare, orășeanul ca și țeranul n'au de loc poftă de a expune averea și dulcea lui linisce șanselor și hazardului unui resboi. Și apoi în Francia toți doresc a și da mai întâi sama de progresele făcute în armată. Așa un mic resboi, fără mare pericol va fi primit cu bucurie de către poporul francez.

„Dar pe cât timp Germania și Austria vor rămânea unite și vor vrea pacea, nici un resboi nu e posibil în Europa, cu toate că noul imperiu German este incongiurat de inamici.“

Cu toate acestea posibilitatea unui conflict cu Rusia e așa de bine acceptată de opinia publică a Germaniei, încât d. Franz v. Löher discută în sapiente și lungi pagini, și arată șansele militare strategice ale celor doi beligeranți:

„Rușii, dice el, cred că vor învinge îndată o armată de invasiă germană, adoptând tactica care le-a reușit pe timpul lui Napoleon I. Vor deșerta locurile, se vor retrage în imensele lor câmpii unde trupele inamice nu vor găsi nici hrană nici adăpost. Oare resboiul Crimei nu a arătat că Rusia poate fi învinsă la granița ei? Dela Posen la Varșovia și din Galiția la Kiev, distanța e aproape egală. Are se fie destul Germaniei de a ocupa Polonia și Austria de a lua „pământurile negre“, pe când flota aliată va intra în marea Baltică și marea Neagră, spre a tăia Rușilor ori ce comunicații cu Europa, și a o separa de grânarele Ucrainei și ale Crimei cari procur produsele restului imperiului. Năvălitorii vor căuta asemenea de a se face îndată stăpâni pe o linie de drum de fer; la nevoie chiar, ei vor sci se construească una; și nu vor înainta în mijlocul țerei de cât când și vor

„fi asigurat aprovizionarea și retragerea lor.“

Și închipuindu-și victoria armelor nemțesci, d. Franz Löher scrie:

„Să se gândească cine va la cădere acestui imperiu barbar și colonial! Îndată civilizația Europeană va pătrunde în acele întinse câmpii selbatice, colonisându-le și dându-le cultivei. Învingerea rușilor va fi soluțiunea cestiunii slave; și spre o evitare a ori ce ciocnire viitoare între aceste două rase, vom fi obligați a pune o stavilă între Rusia de o parte și Germania și Austria de alta. Vom restabili regatul Poloniei la nord-est, și la sud-est vom forma un alt Stat din provinciile mici ruse. Căderea colosului moskovit va înăbuși toate veleitățile de emancipare slavilor din Germania și Austria, care vor primi a fi guvernați într'un mod care, satisfăcându-i pe ei, ne va satisface și pe noi înșine.“

Von Löher.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Gio-agiul inferior, în 5 Martie 1882. Dle Redactor! Sâmbătă în 27 Februarie st. v. dnul procuror dela tribunalul din Deva Simeon Horvath, venind în comuna Gio-agi, comitatul Unedoarei; după ce au luat cu sine gendarmi, întreg personalul dela judecătoria din loc, — și ca actul ce avea să l servească se nu fie cumva lipsit de adevărata culoare ungurească, au luat și un pandur, îmbrăcat în vestimente de pe timpul credincioșilor lui Kossuth.

Cu această suită tărcată plecă dl procuror spre casa pacinicului și onestului nostru preot Luca Boteanu se caute la densusul, pușci, proclamații și bani rusesci. Bietul preot surprins, vădend că intră în curtea sa atâtea persoane înarmate și neobicinuite de ai călca casa le au eșit în cale ca săi întimpine, dar acesti d-ni aplecați mai mult a terorisa nu l'au lăsat multe să vorbească, ci l'au poftit densusii în casă, unde l'au provocat să dea de bună voie proclamațiile ce se află la densusul și care i s'ar fi dat de oareși cine — ? și prelungă toată asigurarea din partea bietului preot, că nu are și n'a căpătat dela nime astfelu de lucruri, — nu i s'au dat credemint până ce cercetându-i casa și toate hârtiele; spre măchnirea însinuătorilor nerușinați însă n'au aflat nimica compromițetoria.

Spre caracterisarea delicateței cu care s'au sêvșit această cercetare de casă servească faptul, că o biată copilă abia de 5 ani, bolnavă de friguri, n'au lăsat-o să intre în casă, și au fost silită desculță a sta afară mai mult de o oară cât au durat cercetarea.

De aci, ca nu cumva să rămână în această comună vre un Român cunoscătoriu de carte necompromițat înaintea poporului sau dus și la edificiul scoalei în locuința învățătorului care nefind acasă, ci era dus la Orăștie, i-au desfăcut ușa, dar aci încă au aflat în loc de proclamații numai trențe (obieli.)

Cu atâtea numai țara ungurească însă n'au fost în existența ei asigurată — sau dus de aci și la locuința judei comunal Iosif Boteanu, unde asemenea n'au aflat ce doria dl procuror, se poate că ar mai fi umblat cu „haină-lul“, cine scie pe la cine încă, dacă nu osteneau și nu i lovea foamea.

Trista situațiune pentru Domnii jidano-magiari, sau magiario-jidani, când au ajuns se și asigure și întărească domnia lor prin astfel de terorizări, insinuări false, și prin încercarea de a compromite pe alte națiuni, — când conștiința lor i face se tremure și se

se teamă de pedeapsa pecatelor de care se fac vinovați în toată ziua față de celelalte naționalități din aceasta patriă comună.

Nu le este destul că Românul le dă bani, le dă sângele lui, mai voesc se'i mai ie și ultimul tesaur ce'l mai are „numele cel bun“ voind al timbra înaintea lumei de rebel și nepatriot — aceasta nu o vor putea face și nu o vor ajunge nice odată. X.

Varietăți.

* (Alegeri la sinodul arhidiececan (continuare din Nr. 29.) În cercul *Ternavei*: Anania Trâmbițaș ases. cons., Eugen Brote ases. cons.; în cercul *Făgărașului*: Ioan Duvlea adv., Nicolae Cipu perceptor comitatens; în cercul *Iliei*: Dr. Lazar Petco adv., Alexie Olariu avocat; în cercul *Gio-agiului*: D. Comșa prof., Sabin Piso adv.; în cercul *Hațegului*: Parteniu Cosma adv., George Dănilă primariu; în cercul *Abudului*: Simeon Demian adv., Gerasim Candrea adv.

* (Episcopul romanocatholic) din Alba-Iulia Michail Fogarasy a murit alaltaieri după ameadi la 2 1/2 oare.

* (Sêrbarea zilei născerei.) Împăratul Germaniei Wilhelma serbat în 22 Martie n. a optzeci și cincina aniversare dela născerea sa.

* (Necrolog.) Dela Odorheiu primim următorul anuțiu funebru: Cornelia Surdu născută Deac în numele seu și al filor sei Alesandru, Cornelia, Emiliu și Letiția, apoi a părinților, și surorilor sale, a cumnaților și a numeroaselor rudeni, cu inimă înfrântă de durere face cunoscut cumcă iubitul seu consoarte *Alecsandru Surdu* jude regiu la tribunalul regescu din Székely-Udvarhely după un morb repentin de plumăni în etate de 45 ani, eară a fericitei sale căsătorii în al 10-lea an a adormit în domul în 16 Martie st. n. a. c

În defunctul, jalnica s'a familia a pierdut totul, națiunea română pe unul dintre cei mai adicti fii la bine și la reu, patria pe un patriot zelos, eară Corpul judecătoresc pe un exemplariu în diligență, perseveranță, iubire de dreptate, de incoruptibilitate, și care în administrarea justiției la toți deopotrivă și afla cea mai mare fericire, spre cari ajunge conprobarea ca și morbul ce i-a stins vieța la mijlocul etății și la contras în funcțiune judecătorească ca jude investi-gătoriu.

Stima generală fără deosebire de naționalitate l'acomita până dincolo de mormânt.

Osemintele defunctului se vor astruca în 18 Martie a. c. la 4 oare d. a. în Cimetierul local greco-catholic după ritul orientale.

Fieți țerêna ușoară și memoria binecuvântată!

* (Foc.) Despre o mare nenorocire prin foc primirăm Joi după încheerea nrului din aceea și următoarea corespondență: Onorate Dle Redactor! Astăzi la 22/10 Martie a. c. a erupt în comuna noastră un foc teribil pe la 1 oară după ameadi — cu repeziunea fulgerului, a prefăcut la moment peste 50 case și șuri etc. în cenușe, bucate și vite, așa încât oamenii aflători parte mare la câmp când ajunse acasă nu au mai aflat nimica. — Dauna e grozavă și deocamdată nu se poate constata. Unii dintre cei arși au fost cercetați de acest element al nenorocirii acum a 4 oare. Ajutoriu grabnic este o detorință creștinească. Noi vom face posibilul; rugăm însă pe On. Redacțiune se binevoiască a colecta în favorul celor nenorociți, spre ale alina în parte durerile de pierderea cea mare. Bravele comune

ecine inteligența din Săliște cu po-
por cu toții, pompierii din Cristian,
Găleşeni, Orlăteni, Sibierenii, și Ca-
covenii au sărit în ajutoriu grabnic
de au localizat focul. — Încă odată
ajutoriu grabnic — căci nenorociții
sunt oameni seraci parte mare. —

Săcel 22/10 Martie 1882.

Primăria comunală.

Din isvor privat aflăm detaiuri cari nu
mășorează întru nimic nenorocirea co-
munei curatromâne. Sunt 49 de familii
cercate de nenorocire, dintre care 37
au pierdut și case și clădiri economice
cu ce au fost într'ensele, eară 12 nu-
mai clădirile economice. Redacțiunea
este gata de a primi oferte binevoi-
toare în favorul nenorociților pentru
care vom deschide o listă care se va
publica.

* (Duel.) În Cluj, spune „Ellen-
zék” au duelat cu săbii un locotenent
dela honveđi cu un locotenent din
armata comună. Cest din urmă fu
rănit greu la cap.

* (Lupi.) Dela Sălașul supe-
rior, în valea Hațegului ni se scrie:
în 9 Martie v. Lupii umblă prin sate
și acum cu toate că e primăvară. As-
tăzi la 1 oară după amiazi par. Z.
Muntean venind dela Mălăiești
a întâlnit în drum un lup. Strigând pe
M. după lup acesta a luat-o spre Să-
lașul superior, de unde o mulțime de
oameni l'a alungat înapoi. Din întâm-
plare s'a întâlnit lupul cu George
Gruia din Păroși. Acesta s'a apă-
rat cu pălăria, care lupul ia luat-o în
gură și a dus-o mai mulți pași cu
sine. Lupul întâlnind și trecând prin-
tre oameni fără arme, a scăpat să-
nătos.

* (Meteorologic.) Dela Buda-
pesta se telegrafează în 23 Martie n.
că în jumătatea răsăriteană e de aștep-
tat pe lungă temperatură scădută timp
cu soare, schimbându-se cu timp noros
și cu ploie.

* (Jidovii nu mai pot fi
farmacisti (apotecari) în Rusia.)
„Herold” anunță: În puterea unui es-
mis al ministeriului de interne din
Petersburg, toți proprietarii de farma-
cii (apotece), Jidovi fiind, trebuie
să și vândă farmaciile la nejidovi, eară
administratorii jidovi de farmacii tre-
buie să dea administrațiunea din mână
numai decât.

* (O chartă ingenioasă.) În-
vățământul intuitiv este fără îndoială
cel mai bun dintre toate, căci rareori
uită cineva aceea ce a vădut bine.

Un institutor public dela Saint-
Anne (Marsilia) a făcut o chartă a
Franciei destul de curiosă, în o parte
a curței scoalei. Pe o suprafață cam
de 28 metri pătrați el a făcut această
chartă. Pentruca acest mic lucru să
poată rezista ploilor, ridicăturile au
fost făcute din materii tari, bine bă-
tute. Basinele principale sunt incun-
giurate de câte o ridicătură represen-
tând munții. El a semănat iarba pen-
tru a ficsa pământul. Un teren mult
mai jos formează oceanul Atlantic,
Marea Mediterană etc.; astfel că dacă
plouă se văd marginele Franciei udate
de mare. Pădurile Alpilor și Vosgi-
lor, etc. ele sunt reprezentate prin ra-
muri mici verzi de cedru. Principa-
lele sunt indicate prin sirme. Orașele
principale sunt arătate prin drapele
mici de diferite înălțimi după impor-
tanța orașelor. Eată un exemplu es-
celent de urmat.

* (Remediu contra arsurilor.) — Se
dice că cel mai bun mij-
loc în contra arsurilor ar consta în
întrținerea morcovului ras și pus pe
rană. Se pare că morcovul produce
o ușurare imediată și o vindecare re-
pede; cu toate acestea, dacă arsura
este adâncă, este mai bine să se consulte
un medic.

* (Cum se fac ouăle ca se
rămăe tari sau moi.) — Ca să
putem ajunge singur la acest rezultat
ne servim de un termometru. Dacă
punem un ou în apă încălădită la 60
R și așteptăm până când termome-
trul arată 70 R, atunci atât albușul
cât și gălbenușul oului rămân moi.
Dacă se lasă oul în apă până când
termometrul arată 73 R, atunci al-
bușul se întărește, ear gălbenușul este
încă moale. La 75 R, atât albușul cât
și gălbenușul se învâtoșază.

* (Mijloace în contra tăciu-
nelui la ovės și la orz.) Rapo-
rtul anual al societății centrale de
agricultură din Silesia conține urmă-
toarele în privința tăciunelui: Față
cu împregiurarea că tăciunile se ive-
scesc uneori în orz și în ovės pe întin-
deri foarte mari, prof. Dr. Julius Kuhn
recomandă că sēmēnța de orz și de
ovės să se moaie într'o soluțiune de
acid sulfuric, când se bănuiesc că
sēmēnța este infectată de această
boală. Sēmēnța se moaie în timp de
10 oare într'un amestec de 1 parte
acid sulfuric ordinar și 15 părți de
apă. Muiarea sēmēnței în acest ame-
stec n'are nici o influență vătămătoare
asupra facultății germinative a orzu-
lui și ovėsului însă distruge porii de
tăciune, pe când muiarea sēmēnței în
o soluțiune de piatră vătămă (sulfat
de cupru), după cum se practică pen-
tru grâu fără a'l vătămă, este vătămătoare
pentru orz și ovės.

* (Cleiu de orez.) Acest cleiu
este unul din acelea care poate avea
aplicațiuni numeroase într'un menagiu:
preparațiunea sa este din cele mai
ușoare și mai economice. Pentru a'l pre-
para nu avem lipsă de cât de făină de orez.
Când nu avem făină putem pisa s'au
măcina puțin orez, îl cernem și din
făina eșită facem cleiul. Peste făină
turnăm apă rece până când se for-
mează un fel de ciorbă limpede aproape
fluidă și pe urmă se ferbe încet la
foc până se prinde ca piftia. Cleiul
astfel preparat, are o culoare albă
frumoasă, ear' prin uscarea devine tran-
sparent. Puterea cu care lipesc el,
este atât de mare încât hărțile lipite
nu se pot desface fără să se rupă.

* (Cum se înăcreșce varza.)
Varsa acră este una din cele mai bune
legume, și trebuie să ne mirăm că nu
este mai mult răspândită. Între alte
multe moduri de preparațiune, eată
încă unul:

După ce s'a curățit verzele bine
de foile de afară, se se taie în fășii
subțiri cu mașina sau cu un cuțit mare,
pe urmă se se îndese într'o tocitoare,
fără nici un miros rău și bine spălată cu
leșie și apă curată, strate alternative de
sare și varză. Stratele de sare se fie
groase de un centimetru iar cele de
varză de 10 centimetri. Operațiunea
se începe și se sfârșese cu un strat
de sare. Pentru stratele de varză se
pun câteva boabe de coriandru, de
enupere, cimbru și mărar.

După ce s'a umplut tocitoarea
se pune deasupra verzei un disc ro-
tund de scânduri deasupra căruia se
așează petri (bolovani.) După câteva
zile, se stabilește o fermentațiune foarte
activă, în timpul căreia trebuie scoase
în fie care zi apa care se adună la
suprafață. După ce a încetat fermen-
tația se reînnoiesc stratul de sare de
deasupra și pe urmă se astupă tocitoarea.
Varza acră este un nutriment
foarte sănătos și ar fi de dorit să se
răspândească mai mult. Căpitanul Koch
n'a atribuit la altceva, de cât verzei
acre de care se aprovisionase, posibi-
litatea voiajului circum-navigațiuni
de trei ani, fără ca unul singur din
oamenii săi să se bolnăvească. În ade-
văr, oamenii la țară nu și dau nici os-
teneală de ași procura lucrurile de
prima necesitate, și aceasta ar fi foarte
ușor.

„E. Rur.”

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Martie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.80	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	88.75	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	—
Împrumutul drumurilor de fer ung. Obligațiuni ung. de rescumpăra- rea pământului	132.—	132.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorfire	97.75	98.—
Obligațiuni urbariale temeșane. Obligațiuni urb. temeș. cu clau- sulă de sorfire	96.—	96.25
Obligațiuni urbariale transilvane. Obligațiuni urbariale croato-sla- vone	95.50	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpăra- rea decime de vin	95.50	95.50
Datorie de stat austriacă în hărție Datorie de stat în argint	96.25	96.50
Renta de aur austriacă	97.—	—
Sorți de stat dela 1860	96.50	96.75
Acțiuni de bancă austro-ung.	74.85	74.75
Acțiuni de credit austr.	75.75	75.75
Acțiuni de bancă de credit ung. Sorți unguresci cu premii	92.95	92.75
Sorți de regularea Tisei	129.75	129.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina”	820.—	820.—
Argint	313.70	314.10
Galbin	309.—	309.50
Na oleon	116.75	117.50
100 marce nemțesci	109.30	109.50
London (pe polița de trei luni)	—	—
	5.64	5.63
	9.53	9.54
	58.79	58.75
	120.3	120.45

ad. Nr. 65.

[39] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanță 6 din stipen-
diile acordate la învățacei de meserii
în anul 1879 se scrie prin aceasta
de nou concurs la șese stipendii de
câte 25 fl. v. a. pe an, pentru tineri
români, cari voesc a învăța una din
următoarele meserii: rotăria, dulgheria
(lemnăria, bărdășia) faurăria, măsăria
(tămplăria), cismăria, palăria, cure-
lăria s'au șelăria.

Cereriile au se fie instruite cu
următoarele documente:

1. Carte de botez, din care să se
vadă, că concurentul este de nascere
Român și că are cel puțin vârsta de
14 ani

2. Atestat scolastic, din care să
se poată vedea, că concurentul are cel
puțin cunoștințele ce se predau în
scoalele primare din Austro-Ungaria
și se cunoască și o altă limbă folosită
în țeară, precum maghiară s'au ger-
mană.

3. Revers dela părinți s'au tutori
prin care acestia se deobligă, că vor
lăsa pre fii lor se învețe meseria, la
care se aplică, până când vor eși so-
dali cu atestat în regulă.

4. Un exemplar din Contractul
ce părintele s'au tutorul concurentu-
lui va încheia cu măiestrul, la care
învățaculul intră la meseria ce și-a
ales.

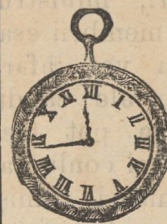
Cereriile astfel instruite sunt a se
înainta subsemnatului comitet până în
1 Maiu st. n. a. c.

Din ședința comitetului „Asocia-
țiunei Transilvane pentru literatura
română și cultura poporului român”,
ținută la Sibiu în 7 Martie n. 1882.

Iacob Bologa m/p., Dr. D. P. Barcianu m/p.,
secretar al II-lea

[41]

2

Numai odată

se ofere o ocaziune așa de
favorabilă de a procura
un orologiu escelent cu
jumătate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg
continentul Europei, n'au lăsat neatință și Elveția.
Consecința a fost emigrarea lucrătorilor în masse,
care a periclitat existența fabricilor. Și fabrica
reprezentată de noi, care e cea dintâi și cea mai
însemnată fabrică de orologe, a închis de o cam-
dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vândarea
fabricatelor sale. Aceste așa numitele **orologe-
de-buzunariu-Washington** sunt cele mai bune
de lume, sunt foarte elegant gravurate și în-
frumusețate și lucrate după sistemă americană.

Toate orologeale sunt repassate (examinate)
pe secundă și garantăm pentru fie-care 5 ani

Ca dovadă a garanției sigure și a
solidității celei mai severe, ne obligăm prin
aceasta în public, că sîntem gata a reprimi
și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu fără cheie de
întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate
cu acuratețe extra-ordinară pe secundă; afară de
aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dim-
preună cu lanț și medalion etc., prețul de mai
nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore esemplare de lues din argint, pe
15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de
secunde, sticlă lată de cristal, mai înainte
cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul,
toate repassate pe secundă.

1000 orologe-cilindri înfrumusețate în capsulă
de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8
rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț
medalion și cutie de catifea, mai înainte fl. 15;
acum numai fl. 5.60 unul.

1000 orologe ancore de argint veritabil de 13
loși, probat de oficiul monetariu c. r. pe 18
rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate,
foarte fin regulate. Orologeale au costat mai
nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.

1000 orologe remontoire-Washington de bu-
zunariu din argint greu și veritabil de 13 loși
probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă ga-
ranție severă repassate pe secundă, cu mecanism
de nickel așa încât orologeale aceste n'au nici
când lipsă de reparatură. Orologeale aceste
au costat mai înainte fl. 40 și astăzi se
capetă cu prețul fabulos de efin numai cu
fl. 20. Afară de aceasta lângă fie-care orologiu
se dă gratuit un lanț, medalion și cutie de catifea

1000 orologe pentru doamne de aur veritabi-
le cu 10 rubinuri, mai înainte cu fl. 40, acum
cu fl. 20.

1000 orologe remontoire de aur veritabil pen-
tru domni sau doamne, mai înainte cu fl. 100
acum fl. 40.

650 orologe de părete cu încuadratură de ema-
ilul cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai
nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 orologe desteptătoare cu aparat de larmă,
foarte fin regulate, aplicabile și ca orologe pe
masa de scris, mai înainte fl. 12 acum numai
fl. 4.30.

650 pendule cu lucru foarte fin de sculptură în
căsuții înalte gotice de lemn, de întors în fie-
care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte
frumoase și imposante; de oare-ce un astfelu
de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoi-
t-se nu lipsească astfelu de orologiu din nici o
familie, mai cu samă pentru că astfelu de piesă
de cabinet este decor în fie-care locuință. O ro-
logeale aceste costau mai înainte fl. 35, acum
numai fabulosul preț excepțional de efin de
fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va orologe pendule are
să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de orologe

a
Fabriciei de orologe Fromm.

Viena Rothenurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaczi uteza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec.

Felon sau Odejdie,
sacos stihare, dalma-
tice, baldachine, pra-
pori, flamuri, covoare
de altare, potire, liti-

ere, cădelnițe, pacifi-
cale, candelă, polican-
dre, ripide, chivot,
Evanghelie, etc.

Steaguri de societăți și pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Obiectele care nu convin se schimbă. [157] 26—30